

SKÄRSELDEN

KARL EIDEM

SKÄRSELDEN

KARL EIDEM

 SAGA
EGMONT

Karl Eidem

Skärselden

Saga

Skärselden

Omslagsfoto: Shutterstock

Copyright © 2017, 2018 Karl Eidem och SAGA Egmont, an imprint of
Lindhardt og Ringhof A/S Copenhagen
All rights reserved
ISBN: 9788726086638

1. E-boksutgåva, 2018
Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än
personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt
med författaren.

Lindhardtogringhof.dk

Saga är ett förlag i Lindhardt og Ringhof, ett förlag inom Egmont-
koncernen

Prolog

När David Karlén boardade det stora passagerarplanet till USA föll snön tungt på flygplatsen och han hade ingen aning om vem han var längre. Äventyret var definitivt över för den här gången. Känslan av överklighet var stark. Han log åt flygvärdinnan och hon log tillbaka och hänvisade honom till en rad länge bak i planet.

Vad var det som hade hänt egentligen? Femtiosju dagar hade han räknat till, från början till slut, en kort tidsperiod som ändå omfattade allt: uppvaknandet, planerandet, utförandet och det dramatiska slutet. Susandet i de höga tallkronorna. Det omfattade inte utvärderingen. Den hade han fortfarande framför sig. När han kom tillbaka till Sverige någon gång.

Kanske var denna överklighetskänsla bara en upplevelse av att han inte hunnit smälta allt ännu? Att cellerna fortfarande låg efter i deras uppfattning av vad som hänt? Tiden i USA skulle hjälpa till med detta. Sova, äta, träna, bara vara och låta tiden göra sitt. Rulla ihop sig till ett bylte, gå i ide som en brunbjörn. Det var vad han helst ville göra nu. Han var inte rädd men han var trött. Han slängde upp bagaget på hyllan, satte sig på sin plats och spände bältet. Genom fönstret såg han andra plan, snöröjningsmaskinerna ute på landningsbanorna med deras blinkande ljus, de trista byggnaderna och så det tunga snöfallet som inte gjorde något tecken på att avbryta sitt förlopp.

Han hade frågat Hans tidigt hur farligt detta kunde bli och Hans hade svarat i liknelser, som en gammal

zenmästare. "Känner du till anekdoten om grodan i vattnet, David? Om du långsamt höjer temperaturen i vattnet märker den ingenting. Till slut börjar vattnet koka och grodan dör och den har fortfarande inte förstått vad som hänt." David hade sett frågande på honom och han hade tillagt: "Så farligt kan det bli. I spionage sker allting tyst och osynligt. Det är just det som är det farliga."

Vem hade befriat vem egentligen? De ryska trädockorna, *babusjki*, var en passande liknelse för dramat som utspelat sig. Det skedde på så många olika nivåer. En världsdel i opposition mot en annan, två olika sfärer av kulturella influenser. Innanför det, två länder som inte var överens. Därunder två säkerhetstjänster som kivades. Vilket i sin tur ställde individer mot varandra. Och inuti individerna: motiven. Både de dunkla och de tydliga, de medvetna och de omedvetna, sanningen och lögnen. Och så den laddade, explosiva tiden längst in i allting, som en handgranat. Den tickande tiden. Nivå efter nivå, lager efter lager, sinnrikt, komplicerat. Han kände sig trött igen och slöt ögonen och såg Hans framför sig och fantiserade om att piloten bara för hans skull tog en sväng över Östersjön och lät honom blicka ner på platsen där allt hände. Trots all den yttre dramatiken var det här med ängeln fortfarande det knepigaste. För det första trodde han inte på änglar. Bara det var ett problem. För det andra undrade han hur ängeln kommit dit. Hade någon ny dimension öppnat sig? Hurdå i sådana fall?

Planet rullade långsamt ut på plattan, accelererade och steg sedan till väders. När det bröt igenom molntäcket och solen sken på nytt sov David redan, hopkurad, med tankarna i tryggt förvar i framtidens kassavalv.

Dag Ett

David Karlén tittade rakt in i spegelväggen framför sig. Där såg han en kortklippt, lång, välbyggd och arg person. Han hy var ljus och håret en aning rödlätt. Han grep stången som låg på marken, böjde knäna och gjorde tio tunga marklyft. Efter det sista lyftet släppte han stången från knähöjd och lät den dunsas tungt på den mjuka mattan. Ingen runt omkring tog någon notis. Alla var upptagna med sin egen träning. På ena sidan om honom jobbade en äldre man med korta, gula lyftremmar av läder runt handlederna. På andra sidan stod en yngre kvinna med tigha gymkläder, keps och hörlurar. Själv lyssnade han aldrig på något när han tränade. Det störde. Han tittade på lappen som satt på väggen intill och smålog.

”Om vikterna är för tunga att lägga tillbaka, snacka med tjejerna i receptionen.”

Typisk gymhumor. Det var en vanlig kväll på gymmet som låg vid en av stadens södra utfarter, i källarplanet. Ju längre in man kom i lokalerna, desto fler fria vikter och skivstänger fanns det. Som om styrketräningen liksom tätnade ju djupare man trängde in i gymmet. Löpbanden och salarna för gemensamma pass låg närmre receptionen. Litet lättare, litet gladare, inte fullt så sammanbitet. Till skillnad från andra gym spelades inte musik hela tiden i högtalarna utan det var ganska tyst. Och lågt i tak med stora krukväxter i hörnen. Personliga tränare, så kallade PT:s, gick då och då runt i lokalen och tittade på de som tränade och gav goda råd. Gymmet stängde inte förrän midnatt och öppnade redan klockan sex på morgonen.

David gjorde sig redo för nästa set av lyft och såg sig själv i spegeln igen. Jag ser jävligt arg ut, tänkte han. Är jag verkligen så arg? Han lät tanken försvinna lika hastigt som den kommit och grep stängen igen, böjde knäna och svankade. Så började han lyfta.

Han hade kommit direkt från jobbet. Det fanns ett gym på Säpo som han kunde använda men han föredrog för det mesta att träna på andra ställen, bland vanliga människor, i den sköna anonymiteten. Just då mötte han kvinnans blick i spegeln och nickade och log. Hon besvarade hans leende. Det var så man kommunicerade härnere i gymmet, med korta bekräftande blickar och nickanden, jag ser dig och du ser mig.

David arbetade på Säpo. Han tillhörde det som kallades Insatsstyrkan. Av olika skäl hade myndigheten spritt ett rykte att styrkan skulle upplösas (eller redan var upplöst), vilket inte stämde med verkligheten. Styrkan (eller Muskelmännen som de också kallades internt) fanns kvar och var i princip intakt. David hade tillhört den i fem år. Till skillnad från de flesta av sina kollegor hade han deltagit i en skarp insats i närtid och lett en styrka vars uppgift var att frita en svensk fånge i utlandet. Det var en riskabel operation men den hade varit framgångsrik och rönt stor uppmärksamhet både i Sverige och internationellt. Inte en dag gick utan att han tänkte på operationen. Den definierade honom på något sätt.

Journalister och andra så kallade experter hade försökt rekonstruera operationen i detalj utifrån den begränsade information de hade tillgång till. De hade i bästa fall fått konturerna rätt men alltför många luckor återstod för att kunna fylla i bilden fullt ut. Särskilt kärnan i operationen var diffus och ogenomtränglig för de utomstående granskarna. Hur hade de fritagit svensken i Moskva? Hur

hade de hittat honom efter så lång tid i glömska? David visste allt. Han var där när det skedde. Han ledde kommandot. När faran var som störst var han lugn. De sköt sig ut ur huset. David hade haft den åldrade mannen liggande över sina axlar, som en stor docka eller en säck potatis. Det var inte förrän han kommit hem som han nästan kollapsat av ansträngningen. När uppståndelsen till slut lagt sig, långt efter att han och hans kollegor deltagit i en hemlig ceremoni med Hans Majestät Konungen och statsministern. När vardagen hade återtagit greppet om livet. Först då hade han själv börjat förlora kontrollen och hamnat i den spiral av främmande känslor och tankar som fortfarande omgav honom på alla sidor.

Kvinnan intill granskade honom igen från tryggheten bakom hörlurarna och väggen av musik som bara hon hörde. Hon var klart intresserad av honom. Han hängde på fyrtio kilo till och förberedde sig för det sista setet. Lika bra att blåsa ur allting nu när han ändå var här. Då skulle han dessutom sova bättre. Han ignorerade henne och grep tag i stängen med båda händerna och tog ett djupt andetag och rättade till sin ställning för sista gången. Så spände han magen och lyfte. Nu. Och nu. Och nu. Gånger tio. Stängen gick i marken med en duns. Det snurrade till i huvudet på honom medan han hämtade andan. Den äldre mannen med lyftremmar var inte längre kvar. En gång hade David svimmat efter ett tungt set. Plötsligt låg han på mattan och tittade upp i taket på lysrören. Ingen hade kommit till hans undsättning, han hade långsamt rest sig, först på alla fyra och sedan till stående. Sett sig omkring och diskret borstat av dammet. Men ikväll svimmade han inte. Han kände sig stark, så han nickade beslutsamt åt kvinnan, plockade av vikterna från stängen och försvann i riktning mot omklädningsrummet.

I vanliga fall hade han åkt och besökt sin pappa på sjukhemmet. Men det hade hunnit bli för sent så han fick stå över idag. Han hade fastnat i en grej på jobbet och tiden hade runnit iväg. Så han hoppade in i bilen och körde hem till sin lägenhet i Farsta, den oansenliga förorten söder om Stockholm där han bott hela sitt liv. På vägen hem plockade han upp en påse Thai-mat från den nyöppnade *foodtruck* som etablerat sig i centrum och som hade parkerat bilen utanför hyreshuset där han bodde. Han tog trapporna i några få steg upp till andra våningen och låste upp dörren till sin tvåa. Ett vardagsrum, ett sovrum, ett litet kök. Ett löpband på paradplats i vardagsrummet. En minimal balkong som vette mot Farsta Centrum och tunnelbanan.

Davids tvåa i de oansenliga punkthuset var nästan som en tvillingbror. Som en nära relation. Som någon man vuxit ihop med och kommit så nära att man inte längre reflekterade över den andre. Ingenting hade ändrats vare sig i huset eller i lägenheten så länge han kunde minnas. Om det nu fanns en fastighetsvärd så hade han eller hon somnat in sedan länge och bestämt sig för att sova vidare. Samma färg i trapphuset, samma trasiga glödlampor, samma hyresgäster i gatuplanet: Johannas Frisörsalong (Löshår och hudprodukter) och Farsta Pizzarian (felstavat, vilket han påpekat mer än en gång). Med samma skyltar som de haft sedan världens skapelse. Om inte tidigare. Ingenting förändrades här. Han bänkade han sig i soffan med maten framför det senaste avsnittet av *Homeland*, som denna säsong utspelade sig i Berlin. Redan vid tiotiden tog tröttheten över och han somnade ensam i soffan, i en drömlös sömn.

En kollega hade kallat hans liv för "torftigt" i något sammanhang. Det hade sårat honom. Det hade fastnat och fortsatt att gnaga inom honom. Vaddå torftigt? Hade inte

han som alla andra rätt att leva sitt liv som han ville? Vem kunde kritisera honom för hans livsstil? Han, David Karlén, som utan andra människors kännedom och offentlig berömmelse mottagit en medalj ur Hans Majestät Konungens egen hand? Vem visste bättre än han hur han skulle leva sitt liv? Hade han inte rätt att ha ett löpband i vardagsrummet om det passade honom. Dessa tankar återkom och plågade honom och ibland när mörkret föll och han låg ensam i sängen tänkte han på det. Det torftiga livet. Inga barn som kom springande när han vred om nyckeln i låset och hoppade upp i hans famn. Ingen varm kvinnokropp, inga djupa andetag av sömn intill hans egen hopkurade gestalt i tystnaden i natten. Bara det återkommande dunket från en förbipasserande tunnelbana. Ibland grät han, så stilla och tyst att han knappt ens märkte det själv.

När han vaknade nästa morgon i den ensliga lägenheten kände han sig stark. Kvällens träningspass satt kvar i kroppen på ett behagligt sätt. Musklerna stramade. Han rensade undan maten som stod kvar på soffbordet och begav sig till jobbet utan att ha ätit frukost. Det fick bli något på vägen. Han satte på Metallica i bilen på hög volym. Hans liv kändes inte alls torftigt längre. När han kom fram till jobbet ställde han bilen i garaget och tog sedan hissen upp till Muskelmännen. Det kändes bra med dagsljuset därute och den blå himlen och solskenet. Han beslöt på impuls att ta itu med något han länge skjutit upp, nämligen att skriva ett mail till sin syster. De hade grälat innan hon reste hem och han ville på något sätt sträcka ut en hand. Katarina Gibson, född Karlén, bodde i USA med Jeffrey, sin amerikanske man, sedan många år och hade två söner som David avgudade och som han hade velat träffa oftare om det var möjligt. Han skrev snabbt, brevet hade

sedan länge formulerats, han hade bara inte haft tid att skriva det.

"Kattis, hoppas allt är bra med dig och med Little John och Mark också! Stockholm är fint idag, solen skiner och jag ville skriva en rad och så. Pappa mår under omständigheterna bra. Han orkar inte så mycket och våra promenader blir allt kortare men han är ändå på gott humör och tittar på TV och läser litet böcker ibland. Han frågar alltid om dig. Jag är där flera gånger i veckan och jag ska dit senare idag tänkte jag. Något du vill att jag ska säga honom?"

Jag är litet ledsen att vi skiljdes åt som ovänner, det var dumt, jag blev litet arg. Du undrade varför jag valt det jobb jag gjort och jag har funderat men jag har fortfarande inget bra svar på den frågan. Jag tror inte att våld löser alla konflikter (men vissa).

Det är klart att det är en speciell miljö men jag kan inte se att den är moraliskt förkastlig som du antydde. Dessutom är jag inte med på allt. Efter insatser eller övningar går muskelmännen ut och festar hårt och dricker. Jag brukar aldrig följa med trots att jag är något av ledargestalt i skarpa lägen (om du bara visste).

Jag var tvungen att göra en massa tester när jag började här (som alla andra) och fick höra att min anknytningsförmåga (jag vet fortfarande inte exakt vad det betyder) är sådär. Dessa psykologer ... men iallafall det var dumt av mig att brusa upp och jag menade inte vad jag sade. Jag kanske är litet knäpp men vad skall jag göra åt det;-)

Jag tänkte faktiskt gå till mammas grav och ställa en blomma där snart. Jag kan fixa en från dig också om du vill. Hälsa dina härliga killar (och Jeff förstås)! David."

Han tryckte på skicka-knappen när han läst igenom det en gång. Det var inget dåligt brev. Men det var dags att börja jobba nu.

"Tjena!" hörde han Alis röst bakom sig. "Är allt OK, David?"

Han vände sig om och log.

"Cool. Jag var tvungen att fixa en privat grej bara. En familjegrej. Allt bra med familjen själv?"

De småpratade en stund. Ali var Davids bästa vän. De hade genomfört fritagningen i Moskva tillsammans, lagt sina liv i varandras händer under några dygn av total tillit och koncentration. Ali var gift och hade två döttrar och levde ett helt annat liv än David. De umgicks aldrig utanför jobbet. Ali hade gjort några trevande inviter att bjuda hem honom på middag men David hade varit avvaktande. Det kändes fel att klampa in i hans familjelycka. Mycket av det som han och Ali delade hade inte plats i en familjeidyll. Vapnen, riskerna, fienderna, de farliga människorna. Hoten. Inget av detta platsade i små oskydliga barns liv och David föredrog att dela upp sitt liv i skilda sfärer.

"Kom över någon kväll!" upprepade Ali. "Det vore trevligt. Vi tycker verkligen det!"

"Absolut. Vi hittar en tid."

David förblev kluven. Familjegemenskapen runt Ali var helt säkert varm och hjärtlig, det betvivlade han inte. Men hur skulle han själv passa in där? Skulle det bli stelt, skulle han vara det berömda femte hjulet? Vad skulle de prata om? Det hade varit bättre om han själv hade en familj, eller åtminstone en flickvän. Det skulle göra dem mer jämbördiga. Han gillade inte tanken att de tog sig an honom. Ali försvann i riktning mot kafeterian medan David prasslade med sina papper. De susande tallar som han börjat drömma om på sistone dök plötsligt upp i hans

medvetande igen. Höga trädskronor som gav ifrån sig ett vänligt, vinande läte. Det måste betyda något. Men vad?

Dagen kröp fram. Då och då bytte han några ord med Ali, som var indragen i ett spaningsuppdrag i Gamla Stan och hade frågor om det. David själv hade inte särskilt mycket att göra för tillfället på gott och ont. Även om han vunnit respekt internt efter utlandsoperationen misstänkte han att en del chefer var rädda för att använda honom igen. Han var nästan *för* bra, eller åtminstone för självständig och djärv. Nästan för farlig för att vara anställd på en svensk myndighet. Var de rädda att han skulle se igenom dem? Eller att han skulle överskrida sina befogenheter och ta egna initiativ som var farliga i en mängd avseenden? Han hade sina misstankar. Någon dag skulle han skriva ett brev. Det hade han redan bestämt. Han skulle berätta vad han visste och vad han misstänkte. En konspiration? Men det fick vänta till ett annat tillfälle. Han såg ut genom fönstret. Solen sken fortfarande. Det vackra vädret var här för att stanna. Det passade honom perfekt.

Telefonen ringde inte så ofta och han hade mer tid att tänka på sitt liv. Behovet av förändring gjorde sig påmint. Men vilken slags förändring? Och hur? Så många frågor som pockade på hans uppmärksamhet. Så få svar. Han borde träna idag igen, det var det bästa sättet att hålla de malande tankarna borta. Så länge han inte var involverad i någon operation så var det det bästa sättet att disciplinera sig. Kanske skulle han träffa den där tjejen på gymmet igen? Han log vid tanken. Sanningen var att han var alldeles för blyg för att ens fundera på att inleda en konversation med henne. Stor, stark och stilig men utan ett självförtroende att matcha det imponerande utseendet. Det var David Karlén det.

Dag Tre - Fem

När David återvände till gymmet två dagar senare såg han henne inte. Det var tidig morgon denna gång och kanske tränade hon bara på kvällarna? Han var själv på väg in till jobbet, en bra tid att träna. Han försökte slå bort tanken på den främmande kvinnan och fokusera istället. Men tankarna gled iväg åt olika håll hela tiden. Serien han följde på kvällarna hade väckt till liv minnena från fritagningen. Alla de ögonblick som han trodde han glömt fanns kvar någonstans i hjärnans vindlande gångar. Tillsammans med Ali hade de rest mot Sankt Petersburg men aldrig kört in i stadens kärna, utan bara runt den. Verklighetens Petersburg låg i själva verket inte långt borta, en timme eller så med flyg. Fantasins Petersburg jagade runt i hans huvud medan han försökte koncentrera sig på vikterna. Därifrån hade dödspatrullerna utgått. Med uppdrag att eliminera svensken, Ali och honom själv ute till havs. De hade inte lyckats. De hade återvänt tomhänta till staden medan han själv hittat en flyktväg som var så genial att inte ens ryssarna upptäckte den förrän det var för sent. Men verklighetens Petersburg, fanns det? Många turister uppfattade det som en vacker stad, hade han läst. På våarna speglades Vinterpalatsets långa pastellfärgade fasad i Nevans vatten på ett trolskt sätt. Guldspiran från Peter Paulfästningen lyste upp staden som ett trollspö. Broarna öppnades under de vita nättema i maj. Det hela kunde förefalla magiskt och drömskt, likt en teaterföreställning.

De flesta turister hade emellertid inte besökt den plats i Petersburg som kallas Expoforum i oktober. Bakom namnet döljer sig stadens nybyggda mässhall, som ligger längs den breda motorvägen i närheten av flygplatsen Pulkovo. Mässhallen omfattar ett flertal kubformade byggnader i svart och orange färg och är tillräckligt stor för att hålla ett antal mässor samtidigt. Det är rent och prydligt, inte ett spår av det gamla sovjetiska sunket syns längre. Det är funktionellt. Trolskt är det dock definitivt inte.

Att den stora europeiska bokmässan om facklitteratur och sakprosa hade förlagts till Sankt Petersburg var otippat, inte minst med tanke på de politiska vindar som blåste i landet. Det fria tänkandet och ordet stod lågt i kurs. Branschen spekulerade därför i att ryssarna betalat stora pengar just för att få mässan och att den blivit en bricka i ett större spel. Ryssland ville förbättra sin image internationellt. Landets ledning var oroad att tanken på en bojkott av det förestående fotbolls-VM 2018 skulle få medialt fotfäste och momentum globalt. Att bjuda in författare, förläggare och mediafolk i största allmänhet var en taktisk manöver och en vit flagg. Det var en gest. För de svenska förlagens deltagare var det inte ett dåligt alternativ. Resan var kort och bekväm och någon form av östersjösamhörighet kunde trots allt åberopas. Det fanns en gemensam historia, låt vara en som framför allt präglades av ömsesidig fientlighet genom århundradena.

Svenskan Karin Enarsson hade troget stått hela dagen vid sitt förlags monter och visat upp dess senaste böcker och författare och delat ut visitkort och pennor och nätverkat i största allmänhet. Hon var nöjd med dagen men började känna sig både trött i huvudet och stum i benen. Hon beslöt att lämna sin monter obehållen en stund och tog en promenad i den stora mässhallen och hälsade på sina

motparter från diverse utländska förlag. Där stod en fransos som representerade *Gallimard* som hon redan hälsat på och som genast började stöta på henne. En engelsman från *Faber & Faber* som ville diskutera årets Nobelpris i litteratur. En vänlig men intensiv tyska från *Verlag Neue Kritik* som planerade en resa till Sverige under det kommande året och ville ha tips på bra hotell och restauranger.

Expoforum var för övrigt verkligen modernt, tyckte Karin. Wi-fi:t funkade perfekt och serveringen höll hög kvalitet. Säga vad man ville men ryssarna hade verkligen ryckt upp sig. Hon kom ihåg att hon läst att en amerikansk politiker en gång kallat Sovjetunionen för "ett Övre Volta med raketer". Övre Volta hade sedermera bytt namn till Burkina Faso, men uttalandets andemening var klar. Sovjetunionen var egentligen ett u-land som lagt merparten av sina nationella resurser på vapenproduktion. Så var det inte längre, vad man än tyckte om landets politik och prioriteringar. Inget i denna mässhall hade på något vis varit bättre i London, Berlin, Paris eller, för den delen, Stockholm eller Göteborg. Karin vandrade vidare bland bokborden och kände benen komma till liv igen.

När hon närmade sig sin egen monter igen efter den korta men stärkande promenaden såg hon redan på håll kuvertet. Någon hade lagt ett vanligt brunt kuvert i A4-storlek på bordet intill en av bokhögarna. När hon kom närmre såg hon att en ljusgul post it-lapp satt fastad på kuvertet. Väl framme vid bordet tog hon loss lappen, höll upp den och läste. På engelska, med ett par stavfel, stod skrivet:

"Jag vet att din bror arbetar för denn svenska underrättelsetjänsten. Jag ber dig att du ger detta brev

för honom. Jag ber dig så hemskt mycket. Med stor tack,

Formuleringarna var en aning klumpiga. Det fanns ingen namnteckning under texten. Meddelandet var anonymt. Karin stoppade lappen i fickan och såg sig försiktigt omkring. Den stora hallen höll på att tömmas på folk. Med blicken sökte hon av de närliggande montrarna på båda sidor om den breda mittgången. Hon kände igen de flesta ansiktena och nickade igenkännande mot dem. Det glesnade i den stora hallen. Enskilda besökare vandrade fortfarande fram och tillbaka, kikade på böckerna som låg framme och lade tillbaka dem eller ställde några artiga frågor och tog en penna eller två. Allt var hövligt trots det hon hört om ryssars bufflighet.

"Såg du om någon lämnade det här kuvertet?" frågade hon den danska kollegan vid det intilliggande bordet. "Kan någon ha glömt det här?"

Dansken tittade upp från sin bok, förvånad.

"Naj men det vet jag ikke! Unskyld."

Hon vände sig åt andra hållet, mot den litauiske förläggaren, men hon var upptagen i en animerad diskussion om översättningar från engelska till litauiska. Det fanns alldeles för få, enligt hennes mening.

Karin höll andan och lät åter blicken svepa över det jättelika rummet men såg ingen som verkade iaktta henne eller på något vis sökte kontakt med henne. Hon försökte tänka klart. Om personen ville ge sig tillkänna borde det redan ha skett. Alltså ville personen inte göra det. Han eller hon var sannolikt redan långt borta från platsen. Diskret lät hon kuvertet glida ner i väskan och stängde igen den. Hon tänkte på kuvertets avsedda mottagare, hennes äldre bror Johan som var kommunikationschef på Säpo i Stockholm. Skulle hon ringa honom nu?

"Vad säger du då?" hörde hon plötsligt någon säga. "Är det dags?"

Hon vände sig om. Det var fransosen från *Gallimard*. Han log brett och inbjudande mot henne.

"Skall vi inte ta den där drinken då, va? Diskutera litet möjliga samarbeten mellan franska och svenska författare, *hein*? Vi fransoser är trots allt stolta innehavare av litteraturpriset, åtminstone i en vecka till."

Han blinkade tre gånger med höger öga. Det var som en parodi på en flirt men hon var inte helt säker att det var menat som det. Uppfyllede hon en stereotyp fransk föreställning om den alltid beredda och mottagliga svenska tjejen ute på äventyr? Kunde hon verkligen tillmötesgå ett sådant bondfångeri? Karin längtade intensivt bort från mässan om så bara för att få byta miljö och skaka av sig den akuta obehagskänslan som det bruna kuvertet gett upphov till. Hennes huvudvärk gjorde sig påmind. Detta var kanske det smitläge hon letade efter.

"OK då!" hörde hon sig själv säga. "Vi tar väl ett glas då. Ett glas. Jag måste bara packa ihop här först. Ses vi vid utgången om en kvart?"

Fransosen såg nöjd ut och de skildes åt för att ses alldeles snart igen.

Ett par dagar senare mötte Karin sin bror på ett kafé i centrala Stockholm. Hemresan från Ryssland hade varit odramatisk. Ingen hade genomskött hennes väska. Men känslan av obehag vägrade att ge med sig och hon kunde inte snart nog göra sig av med kuvertet. Sankt Petersburg kändes med ens avlägset och hotfullt. Hon hade kontaktat Johan så fort hon var tillbaka i Sverige och sagt att de måste träffas omgående, att hon hade något till honom. En present. Hon såg honom direkt när han kom in bland borden och viftade åt honom.

"Här, Johan!"

"Tjena, tjena syrran! Läget?"

Kaféet var fullt av lunchgäster. Personalen slamrade med porslinet. Det luktade billig lunch. De småpratade en stund tills en paus uppstod och han såg henne i ögonen ordentligt.

"Så, värst vad du var hemlighetsfull då? Har det hänt något, eller?" frågade han.

Hennes bror var inte en böckernas man och de diskuterade aldrig hennes jobb eller förlagsbranschen, lika litet som de diskuterade hans jobb på Säpo. De var syskon och pratade som familj, om föräldrar, om barn, om landstället och om det nära.

Utan att besvara hans fråga halade hon upp det oöppnade kuvertet ur väskan och lade det på bordet mellan dem. Han granskade det medan hon sköt över det till honom.

"Jag fick det här av någon i Ryssland. När jag var på fackbokmässan i Sankt Petersburg, du vet."

Han nickade. Han kom vagt ihåg att hon sagt något om en rysslandsresa när de senast sågs hos föräldrarna för ett par helger sedan. Hon berättade så tydligt hon kunde om incidenten i samband med bokmässan.

"Har du kvar den gula post it-lappen?" frågade han när hon berättat klart.

"Jag slängde den i *Nevan*."

"I vad?"

"I floden som rinner genom staden. Den heter *Nevan*."

"Varför då?"

"Varför då? För att jag var rädd fattar du väl! Det var inte långt ifrån att jag slängde hela kuvertet i floden."

Det blev tyst en stund.

"Men hur visste kuvertmänniskan att jag jobbar på Säpo?" undrade han högt. "Har du sagt det till någon?"

Hon stirrade ilsket på honom.

"Men hur ska jag kunna veta det, Johan?" svarade Karin, inte utan irritation. "Att du är kommunikationschef på Säpo står ju på er website, eller hur? Någon måste ha googlat namnet Enarsson och lagt ihop ett och ett och fått två. Att vi är syskon alltså. Det kanske tar två minuter på internet för att göra de kopplingarna? Eller tre?"

"Kan du beskriva situation igen, vad du såg och vad du inte såg? Jag vill höra allt."

Hon berättade igen utan att utelämna någon detalj, inklusive den påstridige franske förläggaren och det faktum att det närmade sig stängningsdags när hon först såg kuvertet. Till slut sade hon med eftertryck:

"Passa på att fråga så mycket du kan nu, Johan! För jag kommer aldrig göra det här igen, bara så du vet. Jag är inte ett dugg intresserad av att bli indragen i den här typen av skumrask. Jag jobbar med böcker för att jag valt det och för att jag gillar det. Inte med agenter."

Hon insisterade på att kalla hans Säpo-jobb för skumraskaffärer. Till en början irriterade det honom men med åren hade han släppt det och det hade blivit en del av deras syskonjargong. Han nickade förstående och tvekade för ett ögonblick om han skulle öppna kuvertet nu eller senare. Om det visade sig vara någon form av dåligt skämt ville han helst inte visa det för kollegorna. Om det var en flirt eller hälsning eller liknande till Karin från någon skoj frisk förläggare från medelhavsregionen eller bara en knasig läsare så var det bättre att det stannade i familjen. Han torkade resterna av sås och potatis från kniven och sprättade upp kuvertet längs långsidan och tog försiktigt ut innehållet. Han höll i en rapport, på vilken en handskriven not var fastad med ett gem. Han kunde tillräckligt med ryska för att läsa och förstå titeln på rapporten:

"Strategisk plan för utbyggnad av Östersjöflottan 2015-2025"

Hans hjärta slog några extra slag. Han bläddrade igenom ett par sidor och tittade sedan på innehållsförteckningen. Rapporten var tunn, kanske fyrtio sidor. Å andra sidan kanske detta inte var hela dokumentet? Han var inte säker. Sedan läste han lappen som satt på omslagssidan. Den var skriven för hand på engelska med ett antal stavfel. Så lade han tillbaka allt i kuvertet och tittade med spelat lugn på Karin.

"Detta är inte min avdelning", sade han efter en stund. "Jag behåller det tills vidare men det får gå till någon annan på firman. På Säpo, alltså. Det blir någon annans huvudvärk. Men tack så mycket för besväret och ledsen om du fick skrämselhicka!"

"Bra. För jag är som sagt inte ett dugg intresserad och har för övrigt redan glömt hela incidenten. *I know nothing*. OK?"

"Uppfattat. Och hur var det annars i Ryssland då? Bodde du på något bra hotell? Träffade du några roliga människor?"

Tillsammans navigerade de bort från det besvärande ämnet, han betalade lunchen för de båda och en kvart senare stod de på gatan utanför.

"Kör hårt, syrran!" sade han när hon började gå tillbaka mot förlaget. Hon gick med lätta steg, befriad från den oönskade bördan från bokmässan och med känslan att hon utfört det uppdrag hon ålagts av någon okänd människa. Kuvertmänniskan, som Johan hade kallat henne.

Hans planer hade däremot ändrats. Även om han jobbade med extern kommunikation på Säpo och inte med insatser förstod han tillräckligt för att veta att innehållet i kuvertet kunde vara väldigt viktigt och därför också väldigt farligt. Han vinkade in den första taxi han såg och bad

föraren ta honom till Säpos huvudkontor i Solna. Det fanns ingen tid att förlora. Han hade fått en alltför het potatis i sin hand och var ivrig att lämna över den till någon annan. Någon som kunde förvalta innehållet på rätt sätt. Så fort som möjligt helst.

Så fort han kom fram till den inglasade byggnaden tog han hissen upp till sitt rum intill de övriga medlemmarna i ledningsgruppen. På vägen upp passerade han våningsplanet där Insatsstyrkan satt. Ett par minuter senare lyfte han telefonluren och ringde sin högsta chef för att berätta om vad som skett och be om ett möte senare under eftermiddagen.

Dag Sex

Hans Edelman, senior utredare på Säpo, hade ett ordinärt utseende. Ljust hår, glasögon, av medellängd. Han hade just kommit hem från jobbet och stod i sitt köksförkläde när telefonen ringde. Han såg direkt på numret att det var hans chef och visste att han måste svara. Det var inte den bästa av omständigheter. Om en timme ungefär skulle hans son Karl med fästmö komma på middag och han hade lovat sin hustru Stina att ta ansvar för maten.

Stinas arbete på Migrationsverket hade formligen exploderat under det senaste året. De gick på dubbla skift, som hon brukade säga. Trots att de var en statlig myndighet. Hans hade varit tvungen att avrunda tidigt på jobbet och en våg av missnöje hade sköljt över honom på vägen hem. Varför denna middag överhuvudtaget? Varför servera den unga generationen på det här viset? Och vad tyckte han egentligen om Karls fästmö Petronella, hans blivande svärdotter? Med en ansträngning tryckte han bort tankarna och tog det inkommande samtalet.

"Hans Edelman."

"Hans, det är Klas här. Jag kollade efter dig på ditt rum men du var inte kvar?"

"Jag var tvungen att gå hem litet tidigare idag. En privat grej."

"Du behöver inte förklara för mig. Men en situation har dykt upp som vi måste hantera."

"Kan det vänta tills imorrn?"

"Tyvärr inte, men jag kan skicka över materialet till dig med kurir om du har svårt att komma in nu."

"Kan någon annan ta det?"

"Otänkbart, Hans. Och jag menar det som en komplimang."

Han betonade ordet komplimang. Sedan fritagningen av svensken i Moskva förra året hade Hans Edelmans stjärna skjutit i höjden på Säpo. I samarbete med David Karlén från Muskelmännen hade de skapat historia och hans auktoritet inom spionage och underrättelsetjänst var närmast total. Inte för att det påverkat hans lön med en enda krona, reflekterade han. Men inte desto mindre. Allt som var av stor betydelse var helt enkelt tvunget att passera hans bord numer, i synnerhet om det fanns en rysk koppling.

"OK då, skicka hem grejerna så tittar jag på dem under kvällen. Kan du säga nånting på den här linan?"

"Vi har blivit kontaktade. Johan Enarsson har blivit kontaktad med hemligstämplat ryskt material. Militärt material."

"Johan Enarsson? Hur då?"

"Du får snacka med honom själv senare. Som jag förstod det hade någon kontaktat honom via hans syster när hon var i Ryssland. På en tjänsteresa."

"När fick vi in detta i huset?"

"Idag. I eftermiddags. Det tog ett par timmar för ärendet att hamna hos mig och jag visste direkt vem jag skulle ringa. Så viktigt och prioriterat är det."

"Snälla sluta smickra mig, Klas! Jag ska titta på det."

"Översättningen till svenska är givetvis redan påbörjad men det verkar som om materialet är renaste guld, säger de som kastat ett öga på det", sade han nöjt. "Själv kan jag inte ett ord ryska", tillade han.

Hans såg plötsligt att potatisen höll på att koka över och tog kastrullen hastigt av plattan. Det kokheta vattnet flödade ut över spisen med ett väsande läte och han var nära att bränna sig.

"OK Klas, jag hör av mig så fort jag kan. Använd den vanliga rutinen med kuriren är du snäll! Vi hörs!"

"Vi hörs, Hans! Och tack! Ledsen om jag stökar till det för dig."

När potatisen svalnat skar han stora bitar som han blandade med olja, vinäger och kapris. Sedan tog han fram köttbitarna ur kylen och började förbereda dem för stekningen. Några minuter senare kom Stina hem och de fortsatte matlagningen och dukningen tillsammans.

Det unga paret anlände på utsatt tid och middagen var trevlig och odramatisk. Samtalet flöt på, Stina berättade om hur den ansträngda flyktingsituationen påverkade hennes och alla andras tillvaro på Migrationsverket, som numer var en akut krismyndighet snarare än en byråkratisk administration. Stina jobbade praktiskt med flyktingfrågor och kanske var det just därför som ämnet inte blev det minsta politiskt. Det var inte fråga om ställningstaganden och åsikter utan mer om en oändlig mängd praktiska problem som måste lösas. Varje dag. Om Hans jobb teg de alla som vanligt. Familjen hade lärt sig detta med åren.

När Karl och Petronella lämnade dem var klockan runt elva. Under middagen hade Hans diskret ursäktat sig när det ringde på dörren och tagit emot den vita plastmappen med kopior av det mottagna materialet. Han hade lagt den i sitt arbetsrum och återvänt till bordet utan att röja en min.

"Det blev väl bra ändå?" sade Stina när de två blev ensamma igen. Hon visste att han vändats inför middagen. Han nickade instämmande.

"Tack älskling för att du tog hand om maten också!" fortsatte hon. "Jag är dödstrött nu, jag måste gå och lägga mig nu, jag ska upp tidigt imorn. Kommer du?"

"Kommer snart. Jag måste bara kolla upp en grej."

"Det kom något under middagen, eller hur?"

Han nickade.

"Är det viktigt?" fortsatte hon.

"Jag vet faktiskt inte och jag är också trött, Stina. Jag måste bara se vad det var för något. Sen kommer jag."

Väl inne på sitt arbetsrum öppnade han mappen och granskade de två dokumenten. Någon hade gjort en snabböversättning av titeln och innehållsförteckningen, som för övrigt verkade utgöra en stor del av rapporten. Den tycktes innehålla relativt detaljerad information om Rysslands planer för sin Östersjöflotta inklusive fartygsbeställningar, budgetar, underliggande strategiska och taktiska mål samt en del kartor.

Hans visste direkt att detta var den typ av information som Försvarsmakten törstade efter. Det var hårdvaluta. Så lade han rapporten åt sidan och läste den handskrivna lappen som också legat i mappen.

"Jag skickar denna rapport för att jag vill att ni skall ha den. Den kanske är viktig för er.

Om ni tycker den är intressant och vill veta mer så gör så här: Logga in på ett gmail-konto med följande username och password: dante och alfa213 - i textfältet skriver jag mitt meddelande. Skicka ingenting utan skriv bara ert meddelande i samma textfält under min tidigare text. Jag kollar detta konto varje dag på morgonen.

Det är min förhoppning att vi kan samarbeta."

Lappen var inte undertecknad. Han läste den ett par gånger. Genom att kommunicera i ett meddelande utan att skicka det minskades risken för upptäckt. De flesta övervakningsprogram scannade just email-trafik. Att inte skicka något mail var därför ett smart sätt att undvika programmen. Personen på andra sidan var med andra ord

ingen amatör vad gällde *tradecraft*, den praktiska dimensionen av spionage, även om den fysiska överlämningen av material på bokmässan lät riskabel. Han fick sätta sig in i allt detta imorgon. Han loggade ett par korta kommentarer i systemet för att markera för chefen att han verkligen läst. Så gick han och lade sig och somnade direkt, med Stinas jämna andetag intill sig i det mörka rummet.

Dagen därpå var Hans tillbaka tidigt på Säpo, i ansamlingen av plexiglas, stål och sten. Den nya byggnaden var vackrare men också mer klinisk än den gamla på något sätt. Om de förra lokalerna påminde om ett bibliotek kändes det nu mer som att arbeta på en flygplats. Ett regn strilade ner längs fönsterrutorna och försåg rummet med en trummande ljudmatta. Det fanns egentligen inget som skilj de Säpo från andra kontor och kommersiella lokaler, förutom möjligen kodlåsen på rumsdörrarna.

Det var från detta rum som han följt och i viss mån dirigerat fritagningen förra året. David Karlén från Insatsstyrkan hade genomfört arbetet på plats i Moskva tillsammans med tre kollegor från samma avdelning. Tidningsurklipp på anslagstavlan markerade händelsens betydelse för honom. Det var den perfekta operationen. Någon gång skulle han kanske skriva en bok om händelsen. Det låg begravt i framtiden.

Precis som han förutsett och förutsagt hade framgången många fader, både externt och internt. Ministrarna försökte ta åt sig ära och hans egna chefer hade inte varit sena att i klädsam diskretion sola sig i glansen av succén. När det hände var han på väg att lämna Säpo för ett jobb i näringslivet men hade ombetts att stanna av den högsta chefen. Han var outhärdlig, sades det. En tillgång de inte kunde vara utan. Han undrade för sig själv om detta var

sant men accepterade erbjudandet att bli kvar. Det var ett sätt för honom att leva kvar i erfarenheten av operationen, att hålla minnet av den levande. Inte sällan blev han inbjuden att hålla föredrag om händelsen, något han uppskattade mycket. Då levde han upp och återfick glöden. Vid sidan om detta hade han börjat känna sig en aning dystert och tidvis nästan deprimerad. Han var livrädd att någon skulle se eller på något sätt upptäcka det.

En ny operation var precis vad han behövde nu. Han gick på tomgång. Sådillvida var det som just hänt faktiskt goda nyheter för honom personligen. Det var något att ta tag i. Något som förhoppningsvis kunde blåsa liv i den tillvaro som han just nu upplevde som alltför stillastående.

Det fanns rutiner och procedurer för att hantera den uppkomna situationen. Börja med att etablera ett projektteam och begränsa kommunikationen till ett absolut minimum. Skapa sedan rutiner för informationsdelning inklusive tvättning av dokumenten. Vilka skulle få tillgång till materialet? Säkerställ spårbarhet på mottagarsidan (det måste gå att se vilka som fått se dokumenten). De skulle dessutom behöva en *handler*, någon som skötte direktkontakten med den ryska spionen och indirekt skyddade dennes identitet. Dessa två, spionen och *handlern*, skulle bilda en inre kärna i projektet. De två skulle utgöra en innersta kokong, runt vilket allt annat formades.

Han gick dock händelserna i förväg. Vissa grundläggande frågor måste först besvaras, eller åtminstone ställas. Vem var informatören och vad hade han eller hon för agenda? Vilka motiv fanns i bakgrunden (eller förgrunden)? Hur var tidpunkten vald för överlämnandet av informationen? Var det en slump att ryssarna precis börjat spänna sina militära muskler inför Sverige och att detta material presenterades nu? Var det en idealist eller

peacenik som ville uppnå avspänning eller balans i Östersjöområdet? Eller var det rentutav en bluff? Hämnades KGB nu? Den ryska underrättelsetjänsten saknade inte motiv. Fritagningen av svensken hade förnedrat och förlöjligat dem på värsta tänkbara sätt. Internationella media hade varit fulla av kritik och rena glåpord. FN hade fördömt den omänskligt långa fängelsevistelsen. Inga ursäkter eller försvarstal från KGB eller landets ledning tillmättes något värde. De satt i skamvrån och skulle bli sittande där tills vidare, antagligen länge.

Johan Enarsson var formellt kommunikationschef på Säpo och hade inget operativt ansvar. Han var förvisso del av ledningsgruppen på myndigheten men valet av honom som kontaktperson var märkligt. När Johan redogjort för händelseförloppet på bokmässan i Sankt Petersburg, inte för första gången under de senaste tjugofyra timmarna, granskade Hans honom noggrant.

"Vad tror du själv då?" frågade han när redogörelsen var klar. "Varför dig?"

"Jag har ingen aning. Men att det skedde i Sankt Petersburg är väl knappast en slump?"

Hans hade tänkt samma tanke. Spionen hade i och för sig kunnat kontakta det svenska konsulatet i Petersburg, eller något av de stora svenska företagen som opererade där, typ Ericsson eller IKEA. Spionen, vem det nu var, hade gjort kopplingen mellan Säpo och Enarsson och hans yngre syster i förläggarbranschen. Det var finurligt och kreativt men inte hisnande originellt. All information fanns på internet om man visste vad man letade efter.

"Kan jag få intervju din syster?" frågade Hans.

"Helst inte om jag skall vara ärlig."

Hans höjde frågande på ögonbrynet.